

Länsstyrelsen
Blekinge

Bilaga 3

Vattenförvaltning-
Kvalitetsfaktorer och parametrar
Prövningsgrupp: Skräbeån 87_1

Version: 2

Reviderad: 2023-04-18

Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona

Hemsida: www.lansstyrelsen.se/blekinge

Dnr: 531-333-2021

ISSN: 1651-8527

Länsstyrelsens rapporter: www.lansstyrelsen.se/blekinge/tjanster/publikationer

© Länsstyrelsen Blekinge

Kvalitetsfaktorer och parametrar

Den ekologiska statusen bedöms genom sammanvägning av flera kvalitetsfaktorer men grundregeln är att den biologiska kvalitetsfaktor som har sämst status styr den övergripande ekologiska statusen.

Kvalitetsfaktorerna bedöms genom olika parametrar. Nedan redovisas statusen för de kvalitetsfaktorer och parametrar som dammar och vattenkraftverk bedöms ha störst påverkan på. För motiveringar hänvisas läsaren till VISS.¹

Tabell 1 NAP-anläggningarnas respektive vattendragsförekomster, MKN, ekologisk status och status för utvalda kvalitetsfaktorer.

Vattenförekomst	Miljö kvalitetsnorm	Ekologisk status	Fisk	Konnektivitet	Hydrologisk regim	Morfologiskt tillstånd
Skräbeån: Lillån- Snöflebodaån (Holjeån) WA92357275	God ekologisk status	God	God*	Måttlig	Otillfredsställande	Otillfredsställande
Skräbeån: Vilshultsån- Halen (Holjeån) WA52921618	Måttlig ekologisk status 2033**	Otillfredsställande	Otillfredsställande	Dålig	Otillfredsställande	Otillfredsställande
Vilshultsån: Skräbeån- Hårdahult WA69221141	God ekologisk status 2033	Måttlig	Måttlig	Dålig	Måttlig	Måttlig
Snöflebodaån: Bäck vid Bymåla- Karssjön WA27497544	God ekologisk status 2033	Måttlig	Måttlig	Dålig	Måttlig	Måttlig

* Statusklassningen på fisk i vattenförekomsten Lillån- Snöflebodaån är under utredning med anledning av att hydromorfologiska parametrar har sämre än god status.

** Mindre strängt krav: Otillfredsställande ekologisk status för hydrologisk regim i vattendrag och morfologiskt tillstånd i vattendrag samt otillfredsställande ekologisk status 2033 för konnektivitet i vattendrag och

¹ Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna samt Havs- och vattenmyndigheten. Hämtad 2022-10-31 från <https://viss.lansstyrelsen.se/>

måttlig ekologisk status 2033 för Fisk. All fysisk påverkan ska trots det mindre stränga kravet åtgärdas så långt det är möjligt och rimligt. För alla andra typer av påverkan gäller att god status ska uppnås på kvalitetsfaktornivå. Det får inte heller ske några försämringar i förhållande till den status som gällde vid tidpunkten för normsättningen.

Kvalitetsfaktorn Fisk

Fisk i vattendrag klassas genom fiskindexet VIX som mäter allmän påverkan. Data till VIX samlas in genom standardiserat elprovfiske. VIX ska inte användas för statusklassning av områden där strömvattenmiljöer, d.v.s. potentiella elfiskelokaler är ovanliga eller saknas. Då blir det missvisande. Det är inte heller alltid som en elfiskelokal är representativ för hela vattenförekomsten. Vid expertbedömning (se sista stycket i avsnitt 4.1 *Bakgrund* i nulägesbeskrivningen för ordförklaring) av fisk är lokalkännedom och/eller status för hydromorfologiska kvalitetsfaktorer viktiga utgångspunkter. Vid status sämre än God kan ytterligare tre sidoindeks (VIXsm (surhetspåverkan), VIXh (hydrologisk påverkan) och VIXmorf (morfologisk påverkan)) användas som stöd för bedömningen av vilken påverkan som behöver minska.

Tabell 2 Statusklassningar för parametern Fisk i rinnande vatten.

	Parameter
Vattenförekomst	Fisk i rinnande vatten
Skräbeån: Lillån-Snöflebodaån (Holjeån)	God
Skräbeån: Vilshultsån-Halen (Holjeån)	Ej klassad
Vilshultsån: Skräbeån-Hårdahult	God
Snöflebodaån: Bäck vid Bymåla-Karssjön	Måttlig

Kvalitetsfaktorn Konnektivitet

Kvalitetsfaktorn konnektivitet beskriver möjligheten till spridning och fria passager för djur, växter, sediment och organiskt material i uppströms och nedströms riktning, samt från vattenförekomsten till omgivande landområden.

Tabell 3 Statusklassningar för parametern Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag.

	Parameter
Vattenförekomst	Konnektivitet i uppströms och nedströms riktning i vattendrag
Skräbeån: Lillån-Snöflebodaån (Holjeån)	Måttlig
Skräbeån: Vilshultsån-Halen (Holjeån)	Dålig
Vilshultsån: Skräbeån-Hårdahult	Dålig
Snövlebodaån: Bäck vid Bymåla-Karssjön	Dålig

Kvalitetsfaktorn Hydrologisk regim

Kvalitetsfaktorn hydrologisk regim beskriver förändringar i tiden av flöden och nivåer i sjöar och vattendrag. Man kan säga att det är den hydrologiska rytmen hos sjöar och vattendrag. Den hydrologiska regimen påverkar både morfologin och ekosystemen i de akvatiska miljöerna. Förändringar i den hydrologiska regimen som beror på mänskliga aktiviteter kan därmed påverka de ekologiska processerna. I vattendrag bestämmer vattenhastigheten hur bottensubstratet ser ut och därmed vilka djur som kan leva där. Vattenhastigheten kan ändras till exempel genom dämning eller rensning och omgrävning av vattendrag. Mänsklig påverkan kan även ge ändringar i hur flödet varierar under året. Korttidsreglering kan ge stora ändringar i vattenstånd och flöde på bara några timmar, vilket många organismer inte är anpassade för. Ändringar i flöde ger också ändringar av transporten av näring och annat material av vikt för biologin. Många underlag, modeller och analyser av hydrologisk regim, till exempel påverkan av reglering på flöden, utförs av eller stöds av SMHI. Vid bedömning av hydrologisk regim är den sämsta parametern utslagsgivande, eftersom det räcker att en parameter är sämre än god för att det ska få omfattande negativa konsekvenser för biologin i vattnet.

Tabell 4 Statusklassningar för parametrarna specifik flödeseffekt, volymsavvikelse, flödets förändringstakt och vattenståndets förändringstakt.

	Parameter	Parameter	Parameter	Parameter
Vattenförekomst	Specifik flödeseffekt	Volymsavvikelse	Flödets förändringstakt	Vattenståndets förändringstakt
Skräbeån: Lillån-Snöflebodaån (Holjeån)	Otillfredsställande	Måttlig	Måttlig	Ej klassad
Skräbeån: Vilshultsån-Halen (Holjeån)	Otillfredsställande	God	Måttlig	Ej klassad
Vilshultsån: Skräbeån-Hårdahult	Ej klassad	Måttlig	Måttlig	Ej klassad
Snöflebodaån: Bäck vid Bymåla-Karssjön	Ej klassad	Måttlig	Måttlig	Ej klassad

Kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd

Kvalitetsfaktorn morfologiskt tillstånd beskrivs som de fysiska strukturer och funktioner en ytvattenförekomst uppvisar avseende variation i vattendragets djup och bredd, dess morfologiska strukturer och substrat samt strandzonens och svämplanets strukturer relativt referensförhållandet. Påverkan från vattenkraft kan vara rensade, rätade och fördjupade sträckor (bland annat in- och utloppskanaler, rensningar för att öka fallhöjd med mera) vilket ändrar förutsättningar för sedimenttransport och påverkar strukturer och bottensubstrat.²

Ändringar i det morfologiska tillståndet kan direkt påverka livet i vattnet genom att livsmiljön för växter, bottenlevande och simmande djur förändras eller helt försvinner. Eftersom morfologin hänger ihop med hydrologi och konnektivitet kan påverkan på morfologin även ha negativa konsekvenser för livet i vattnet genom indirekta effekter på dessa kvalitetsfaktorer och tvärt om. Vid bedömning av kvalitetsfaktorn beräknas medelvärdet av de klassificerade parametrarna som visar en genomsnittlig status för de parametrar som ingår i bedömningen.²

² Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna samt Havs- och vattenmyndigheten. *Morfologiskt tillstånd*. Hämtad 2022-10-21 från <https://visshjalp.lansstyrelsen.se/bedomning-av-ekologisk-status-eller-potential/hydromorfologiska-kvalitetsfaktorer-cykel-tre-2015-2021/morfologiskt-tillstand/>

Tabell 5 Statusklassningar för parametrarna vattendragsfårans form, vattendragets planform, vattendragsfårans bottensubstrat, död ved i vattendraget, strukturer i vattendraget, vattendragsfårans kanter, vattendragets närområde och svämplanets strukturer och funktion i vattendraget.

Parameter	Lillån-Snöflebodaån (Holjeån)	Vilshultsån-Halen (Holjeån)	Skräbeån- Hårdahult	Bäck vid Bymåla- Karssjön
Vattendragsfårans form	Otillfredsställande	Otillfredsställande	Ej klassad	Måttlig
Vattendragets planform	Otillfredsställande	Måttlig	Otillfredsställande	Måttlig
Vattendragsfårans bottensubstrat	Ej klassad	Dålig	Ej klassad	Måttlig
Död ved i vattendraget	Ej klassad	Ej klassad	Ej klassad	Ej klassad
Strukturer i vattendraget	Ej klassad	Otillfredsställande	Otillfredsställande	Måttlig
Vattendragsfårans kanter	Otillfredsställande	Otillfredsställande	Ej klassad	Måttlig
Vattendragets närområde	Måttlig	Otillfredsställande	Måttlig	Måttlig
Svämplanets strukturer och funktion i vattendrag	Otillfredsställande	Otillfredsställande	Måttlig	Måttlig

Länsstyrelsen Blekinge

SE- 371 86 Karlskrona

Telefon: 010-224 00 00

E-post: blekinge@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/blekinge

Rapporter Länsstyrelsen Blekinge län ISSN 1651-8527